

Liceul de Creativitate și Inventică „Prometeu”

Istoria Românilor

Clasa a VI-a C

Șterbeț Cristina

Referat

**Tema: Organizarea internă a
Țărilor Române**

Profesor: Ghenadie Bodeanu

Chișinău, 2004

Planul

1. Introducere
2. Organizarea internă a Țărilor Române
  - 2.1. Organizarea politico-instituțională
  - 2.2. Organizarea administrativ-teritorială
  - 2.3. Organizarea judiciară
  - 2.4. Organizarea militară
3. Încheiere
4. Bibliografie

1.Introducere

Încă de când românii erau organizați în obști, datează o serie de termeni latini care oglindesc civilizația autohtonă: țară, domn etc. Principatele române erau organizate după modelul statelor răsăritene din Europa. Istoricii recunosc că instituțiile românești au fost influențate de către Imperiul Bizantin, cât și dinspre apusul Europei. Dezvoltarea instituțiilor din Țările Române prezintă un profund caracter unitar. Ea este practic aceeași în toate țările locuite de români. Spre deosebire de apus, unde era sistemul feudal, în statele din răsărit puterea suveranului era absolută. Așa erau și țările române.

2.Organizarea internă a Țărilor Române

2.1. Organizarea politico-instituționale

Termenii de „voievod” și „voievodat” se constată în toate Țările Române ca formă de organizare politică românească. În Transilvania, voievodul și-a exercitat, la început, o autoritate teritorială. Un rol important l-a avut vicevoievodul, care, adeseori, în lipsa voievodului, conducea triburile publice.

În Țara Românească și Moldova instituția centrală, Domnia, se exercita de către un mare voievod și domn. Domnul era șeful oștirii, judecătorul suprem, numea și destitua pe dregători, strângea birurile de pe tot întinsul țării sale prin funcționarii săi. Dar puterea lui era mărginită de sfatul domnesc și de legea nescrisă (obiceiurile). Însă orice compărare sau stăpânire de pământ trebuia întărită prin privilegiul domnesc, căci domnul era considerat în teorie ca stăpânul întregii țări.

Domnul era ajutat la cârmuirea țării de sfatul boierilor. Nobilii, care aveau funcții înalte în stat, se numeau boieri.

Marii dregători alcătuiau *sfatul tainic* al domnului, care mai târziu se va numi „*divan*”. Sfatul lua toate hotărârile privitoare la politica țării și avea drept de judecată. La el lua parte și mitropolitul. În cazuri grave se întemeia sfatul cel mare în care intrau și boierii mai mici.

În fruntea marilor dregători din Țara Românească era *marele ban*, funcție ce a fost împrumutată de la unguri odată cu alipirea banatului de Severin. La sfârșitul secolului al XV-lea, scaunul banului se mută la Craiova, de unde erau guvernate cu ajutorul *bănișorilor de județe* cele 5 județe de peste Olt.

Al doilea mare dregător, care în Moldova era cel dintâi, era *marele logofăt*, șeful cancelariei domnești, având la el și pecetea domnească. El mai avea grijă de toate procesele și delimitările moșiilor boierești.

Marele vornic era conducătorul și judecătorul curții, precum și al întregii țări. În Moldova erau 2 mari vornici, unul pentru Țara de Sus, cu reședința la Dorohoi, iar celălalt conducea Țara de Jos, cu reședința la Bârlad. Ei aveau și atribuții militare până la înființarea *dregătoriei hatmanului*.

Marele postelnic, numit și *statornic*, avea grijă de administrația curții domnești, de aceea se numea și mareșal al curții. Cu voia lui solii străini puteau intra la domn.

Marele vistiernic era în fruntea finanțelor, ținea registrele dărilor, ale veniturilor și cheltuielilor la vistierie.

Marele spătar ținea la ceremonii în mână spada domnului. În Țara Românească el era conducătorul oștirilor.

Portarul de Suceava era comandantul militar al cetății Suceava. În secolul al XVI-lea el a fost înlocuit cu *hatmanul*, căruia i s-a dat cârmuirea întregii oștiri. Aceasta s-a întâmplat doar în Moldova.

Paharnicul, numit în Moldova și *ceașnic*, avea grija vinurilor de la masa domnească și trebuia să guste primul din paharul domnului, să se asigure că băutura nu este otrăvită.

Comisul era cel care îngrija de grajdurile domnești. *Stolnicul* avea grija meselor domnești. *Clucerul* avea cheile cămărilor cu provizii.

Alături de acești boieri mai erau și funcționarii subalterni: al II-lea și al III-lea logofăt. Foștii mari dregători luau și ei parte la judecăți și purtau titlul funcției ce o aveau cu particula *biv*.

O instituție importantă în evul mediu era *Marea adunare a țării*, compusă din reprezentanții țărilor privilegiate. Ea avea atribuții politice, alegerea domnilor, aprobarea măsurilor sociale și fiscale, ratificarea tratatelor de pace și de vasalitate. Adunările se convocau cu participarea întregii boierimi, a clerului, a oștenilor din sate privilegiate și uneori, a orășenilor.

Se poate observa că în Țara Românească și în Moldova sunt, în linii mari, aceleași instituții din societatea medievală apuseană. Ele sunt similare și în Transilvania, exprimând o evoluție unitară a neamului românesc.

2.2. Organizarea administrativ-teritorială

Teritoriul țării noastre a cunoscut în epoca medievală o diversitate de organisme administrative. Astfel, în Transilvania, unitățile administrativ-teritoriale la români se numeau *districte*. Cele mai multe districte românești se aflau în Țara Hațegului, în Banat, unde s-a păstrat străvechea organizare socială și instituțională românească. Districtele dispuneau de o largă autonomie judiciară.

Alături de districte se constată existența organizării *scăunale* la secui și sași.

Vechile organizații ale cetăților și domeniilor regale erau *comitatele* care s-au transformat în organisme nobiliare. În fruntea lor se afla comitele sau locțiitorul lui, vicecomitele.

Organizarea administrativă a Țării Românești și a Moldovei se întemeiază pe *curteni*, adică slujitorii Curții domnești, care aduceau la îndeplinire poruncile domnești. Teritoriul Moldovei era împărțit în *ținuturi*, iar al Țării Românești în *județe*, care își aveau originea în organizarea obștilor. Județele și ținuturile aveau în fruntea lor un reprezentant al domniei, cu atribuții administrativ, judiciare și financiare.

Un loc aparte l-a avut organizarea orașelor. În Transilvania, acestea se bucurau de drept de autocărmuire, putând să-și aleagă organele de conducere: *Sfatul orășănesc*, compus din 12 *jurați*, de obicei oameni cu avere, având în frunte un *jude*, reprezentant al regelui. Orașul era condus de un *magister civium*.

În Moldova și în Țara Românească, conducerea orășănească era exercitată de un *șoltuz*, și respectiv, un *judet*, ajutați de *12 pârgari*, sub controlul reprezentantului domniei.

Se observă că orașele aveau o mare importanță în dezvoltarea societății. De aceea, conducerea orășănească avea și ea atribuții largi.

2.3. Organizarea judiciară

În secolul al XIV-lea și al XV-lea, deși dăinuiau vechile obiceiuri judiciare, dreptul românesc etc., locul lor tinde să fie luat de legiurile elaborate de stat. Instanțele medievale au fost, în Transilvania, cea seniorală, exercitată de nobili asupra țăranilor, apoi a comitatului, cea voievodală și cea regală.

În Țara Românească și Moldova constatăm același vechi drept românesc, „*obiceiul țării noastre*”, „*legea românească*”, peste care se suprapune jurisdicția exercitată de boier, adeseori dregător domnesc. Judecătorul suprem era domnul, care pronunța pedepse capitale. Țăranii liberi erau supuși judecății dregătoriilor domnești și a obștii. Și în Țara Românească și în Moldova, din secolul al XV-lea, începe să se apeleze la legiurile scrise, cu prevederi penale și civile de origine bizantină.

Constatăm că organizarea judiciară a românilor seamănă cu organizarea celor din Bizanț, dovadă a faptului că Imperiul Bizantin ne-a oferit un model demn de urmat.

2.4. Organizarea militară

În Transilvania, ca și în în Țara Românească și în Moldova, voievodul avea printre atribuțiile sale și pe cea de comandant militar. Oastea chemată la luptă era alcătuită din trupe strânse de comitate, din steagurile marilor nobili și ale episcopului Transilvania, din cetele boierești în Țara Românească și Moldova.

Unele sate erau scutite de biruri cu obligația de a participa la războaie și de a fi gata la orice chemare.

Alături de această oaste de țară erau și mercenarii sau legefii, aduși mai ales dintre sârbiși bulgari. Oștile române luptau pe jos, chiar când aveau cai. Aceștia slujeau mai mult pentru transportarea bagajului. În caz de primejdie mai mare se putea ridica toată țara în arme, formând *oastea cea mare*, de care nu putea fi scutit nici un bărbat în stare de a lupta.

Consider că această organizare a ajutat foarte mult la dezvoltarea neamului nostru. Fără organizarea militară, poporul românesc nu ar mai fi existat.

3.Încheiere

Organizarea românilor a ajutat la consolidarea statului românesc de astăzi. Datorită acestor organizări, neamul nostru românesc și-a păstrat unitatea și nu a fost destrămat. Poporul românesc s-a dezvoltat și a putut fi astăzi un stat mai dezvoltat. Fără aceste organizări țările române de astăzi nu ar mai fi existat.

Bibliografie

1. Istoria românilor din cele mai vechi timpuri până la revoluția din 1821
(manual de clasa a VII-a) - Hadrian Daicoviciu
2. Istoria românilor – Petre P. Panaitescu
3. Istorie (manual de clasa a VIII-a) – Sorin Oane